

Çocuğa görelilik çocuk edebiyatı aktörlerinin son yıllarda sıklıkla tartıştığı bir kavram. Hem bir içerik meselesi bu, hem de anlatım ve biçim meselesi. Bizi en çok ilgilendirense; çocuğa seçeceğimiz kitaplarda pusulamız ne olsun? Ya çocuğun eline, onun duygu dünyasının hazır olmadığı nitelikte kitaplar verirsem? Çocuk kötü mü etkilenir? Telaş etmeyelim. Her şeyden önce, çocuklar sandığımızdan daha güçlü bireyler.

Edebiyat bize iyi geldiği gibi, onlara da iyi gelir.

Masalları düşünün; bazılarında korkunç öğeler yer alır, dehşetli olaylar anlatılır, ama hiçbirimiz onları dinledik ya da okuduk diye, sarsıntı geçirmedi.

Edebiyat gerçekliği eğip büker, kurgular ve artık o gerçeklik bambaşkadır. Şiddet

bile sanaldır bir anlamda, değmez okura. Tersine, düşündürür. En hayta çocuğu bile –fark ettirmeden düşündürür. Bu konuda hep çekince yaşıyoruz, ama bence çekincemiz “iyi edebiyat”la buluşmamak olmalı, edebiyat türleriyle ya da içerikteki olumsuz sandığımız kimi ayrıntılarla değil. “İyi edebiyat”sa çocuklar için üretilen kitaplar öbeğinde parlayan yıldızlar olarak bize göz kırıyor.

Hep vurguladığımız gibi, çekincelerimizden

Edebiyat iyi gelir

dolayı, çocukların zekâlarını küçümsemek ve onları zevksiz, heyecansız, sığ metinlerle buluşturmak büyük haksızlık olur –Hatta çocuk haklarına aykırı desek. Biz yetişkinler nasıl ki, ilgimize göre kitap seçme, beğendiklerimizi okuma, keyif almadığımız kitapları da herhangi bir yerinde bırakma hakkını kendimizde buluyorsak ve farklı farklı türlerde kitaplar seçebiliyorsak, aynısı çocuklar için de geçerli. İlgi duydukları kitapları okumak, hem de istedikleri biçimlerde okumak, beğenmediklerini ya da sevemediklerini kenara bırakmak hakları.

Elbette, çocukları edebiyatın içinde yönlendirmek isteriz –ama kitap önermenin de kadife yöntemlerini bularak. Çocukları yönlendireceğiz derken onları şunu, bunu okumaya fazlaca zorlarsak, kişisel okuma heveslerini örselememiz kaçınılmaz olabilir. Çocuk edebiyatında mecburen basamak basamak çıkılması gereken bir merdiven var. Çocuk yaş aldıkça algılaması geliyor, ilgileri de, sözcük dağarı da genişliyor ve her konuda fena halde hızlanıyor. Sonra da ergenlik dönemiyle birlikte, hoş geldin gençliğin engebeli yolları! Yıl yıl değişen bir duygu ve algı dünyasında kitap okuma alışkanlıkları da aynı sıçramalı, oradan oraya hoplmalı bir değişkenlik gösteriyor elbette.

Romantik maceralardan hızlı polisiyelere, fantastik kurgulardan karmaşık bilimkurgulara, gerçekçi öykülerden gerilim romanlarına... Biz neler okuyorsak onlara doğru yaklaşıyor ve bazen bizleri de geride bırakıyor ergen çocuk.

Çocuğu çocuk yapan en önemli atom: Merak. Ve biz ne kadar merak ediyorsak, çocuk bizden yüz kat daha fazla merak ediyor. O yüzden de macera, polisiye, fantastik, gerilim türlerini en çok yeğliyor. Olsun varsın, kafasının içindeki hayal gücünün gürültüsünde bir kitapla yalnız kalsın da, bu kitap illa ki okuldan önerilen kitap olmasın... Saydığım türler de edebiyat şemsiyesi altında, tıpkı “klasikler” gibi değerli. “Klasikler” konusuna da, “çocuğa görelilik”e de gelecek bültenlerde devam edeceğiz.

Şimdi iki kitap önerisiyle noktalayalım. Biri, çocuk edebiyatımızda güçlü verimiyle özel bir yere sahip, sevilen yazar Sevim Ak’ın çocuk romanı *Horoz Adam ve Korsan*. Başkahramanı, işitme engelli küçük bir oğlan olan bu kitabın ismi, sakladığı hazineyi fena halde merak ettiriyor. İkinci kitapsa, hem küçüklere hem bize. Çinli bir yazarla

Çinli bir çizerin kitabı: *Bulut Kuş*. Kafese konmuş bir kuşu dillendiriyor. Özgürlük üzerine bir şiir. Çocuklarla birlikte keşfetmenizi dilerim.

